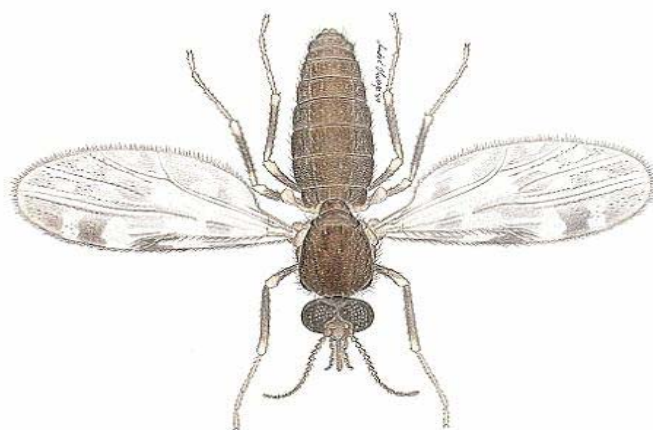

Jordbruksverkets Blåtungekampanj – mångmiljonrullning utan vetenskapligt stöd.

Den 6 september i år upptäcktes antikroppar mot sjukdomen Blåtunga i tankmjölksprover från Halland. Den 8 september påbörjades den hittills dyraste vaccinationskampanjen i svensk veterinärhistoria. I massmedia, som dagligen rapporterade, beskrevs sjukdomen som "smittsam", "fruktad" och "dödlig". Man rapporterade att "nya fall" upptäckts på olika platser utan att informera om att fallen bestod i att man hittat antikroppar eller virus i blodprov från kor i fr.a. Skåne och Halland. Man fick det i stället att framstå som om sjuka djur påträffats vilket alltså inte är fallet.

Kampanjen bedrivs av Jordbruksverket från vaccinationscentraler under veterinärledning och pågår inte bara på dagtid utan också på kvällar och helger till stora kostnader.

Utmärkande för kampanjen är att den bedrivs under stor brådska och ett mycket stort massmedialt intresse. Kampanjen beräknas i dagsläget komma att kosta 120 miljoner kronor vilket motsvarar minst 150 veterinära årstjänster. Blåtunga smittar inte direkt mellan djur utan sprids via svidknott.

Sjukdomen är fr.a. att betrakta som en produktionsnedsättande sjukdom och finns bl.a. i Danmark. I augusti i år blåste infekterade knott in från Danmark och sprids ut över delar av södra Sverige. Virusmittan som de svenska djuren fick i sig gjorde

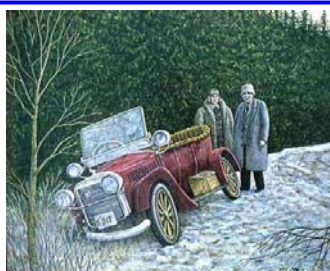
[Forts på sidan 2](#)

- Föreningen Veterinärer i Sverige anser att utvecklingen av Sveriges veterinära verksamhet bäst främjas av sund konkurrens och att tillsynsverksamhet skall utövas av myndigheter som inte bedriver kommersiell verksamhet.
- Föreningen vill också ena alla landets veterinärer i en gemensam yrkesförening som inte är styrd av fackliga eller politiska intressen.

Sveriges Veterinärförbund stödjer vaccinationskampanjen mot blåtunga!

I en sällan skådad dikeskörning gick Sveriges veterinärförbund, SVF, den 9 oktober 2008 ut med ett pressmeddelande om att man stödjer Jordbruksverkets vaccinationskampanj mot blåtunga. I pressmeddelandet står att läsa:

"- Erfarenheter från andra länder talar entydigt för att en av de viktigaste faktorerna för att bekämpa smittan är att snabbt göra djurpopulationen motståndskraftig mot sjukdomen. Därför är vi inte förvånade över det snabbt insatta och intensiva vaccinationsarbete som pågår, fortsätter Karin Östensson. Det gäller inte bara att se till att djuren har skydd under den kvarvarande svidknottsäsongen, som förra året pågick fram till början av december. Kanske ännu viktigare är att de har ett skydd när de virusbärande knotten börjar

komma tillbaka i vår."

En dikeskörning nästan i klass med den tidigare gör sig ledarskribenten i Svensk veterinärtidnings senaste nummer skyldig till då han i något som närmast kan betraktas som ett intellektuellt haveri kommer fram till att den statliga distriktsveterinärorganisationen bör finnas kvar eftersom denna sköter blåtungevaccinationskampanjen så bra.

Varför stödjer SVF, vaccinationskampanjen? I massmedia har detta

framställts som att majoriteten av landets veterinärer stödjer kampanjen eftersom de flesta veterinärer är anslutna till SVF. Av pressmeddelandet framgår att man saknar kännedom om hur sjukdomen sprids.

SVF är en fackförening som värnar om jobben för de av Jordbruksverket anställda veterinärerna vilket är anledningen till deras ställningstagande. Avsikten är alltså att bevara Jordbruksverkets kommersiella organisation. Detta framgår också klart av ledaren i senaste numret av Svensk veterinärtidning där man meddelar att detta är anledningen till deras ställningstagande. I ledaren kan man läsa att "Istället verkar viruset sprida sig som en löpeld över landet". "Flera offentliga utredningar

[Forts på sidan 2](#)

att djuren utvecklade antikroppar utan att sjukdomen bröt ut.

För att smittan skall spridas vidare från ett infekterat djur till ett annat krävs att ett svidknott suger infekterat blod och därefter lever i 10 dagar tills nya infektionsdugliga virus bildats i svidknottet som därefter kan infektera en ny ko. Enligt tillgänglig expertis

ännu inte skyddat några kor mot blåtunga.

Virussmittan i knotten dör ut under vintern i Sverige eftersom inga knott överlever i vårt klimat. De larver som kläcks i vår innehåller ingen smitta och blåtungan måste därför åter introduceras söderifrån av knott sommaren 2009. Jordbruksverket framhåller att smittade kor kan föda infekterade kalvar till våren. Med den låga infektionsgrad

att vaccinationen utförs kunde ha lagts på djurägaren som sedan i samarbete med sin besättningsveterinär kunnat genomföra den vid optimal tidpunkt avseende såväl vaccinationseffekt som övrig rutinmässig hantering av djuren. Denna modell tillämpas i såväl Holland, England som Danmark.

Jordbruksverkets ineffektiva arbete ställer frågan vad som skulle ske om Sverige infekteras med mul- och klövsjuka eller svinpest, sjukdomar som sprids med mycket hög hastighet och kan orsaka såväl lantbruk som samhälle stora skador.

Varför drogs vaccinationskampanjen igång så brådstörtat? Sverige är unikt i Europa avseende statlig veterinär organisation. Tillsynsmyndigheten, Jordbruksverket, som är beställare av de åtgärder man önskar få utförda vid en epizooti är samtidigt utförare av dessa åtgärder. Jordbruksverket får alltså stora intäkter när man bekämpar ett utbrott av smittsam djursjukdom. Även expertmyndigheten Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, som har monopol på analysverksamheten, tillgodogör sig stora inkomster som betalas direkt från jordbruksdepartementet.

Såväl fackföreningen Sveriges Veterinärförbund, (SVF), som Lantbrukarnas Riksförbund, (LRF), stödjer Jordbruksverkets ovetenskapliga mångmiljonrullning. I SVF:s pressmeddelande av den 9 oktober och av Svensk veterinärtidnings, (SVF:s tidning), senaste ledare, framgår att förbundet inte känner till dagens kunskap om hur blåtunga sprids utan att förbundets reaktion syftar till att skydda distriktsveterinärorganisationens och sina medlemmars ekonomiska intressen.

LRF är av tradition alltid med på tåget om skattebetalarna ska betala kostnader som rimligen borde ligga på näringen själv. Att vaccinationskampanjen i många fall medfört extra arbete och kostnader för djurägarna som inte vägs upp av "gratisvaccinationerna" tar man ingen hänsyn till. I denna fråga står man närmare myndigheten än sina medlemmar!

Jordbruksverket måste omedelbart avbryta den både medicinskt och ekonomiskt felplanerade vaccinationskampanjen mot blåtunga och överlåta ansvaret för att den vaccination som krävs efter ett epidemiologiskt noggrant övervägande genomförs av näringen själv med stöd av landets besättningsveterinärer.

Blåtungevaccinationen under hösten framstår för ViS som den hit-

SVA: 2007-10-24

I den pågående svidknottsinventeringen finns det en fälla utplacerad inom det område som nu är restriktionsområdet för Bluetongue i Skåne. Härifrån har antalet vektorer minskat under september och sedan mitten av september har ingen blodfylld individ påvisats.

är chansen för ett knott att överleva 10 dagar i september i det närmaste obefintlig. Knotten är vid denna tid mest att betrakta som dagsländor, dvs. de flesta kläcks av tillfällig värme under dagen och dör på natten.

De första nötkreaturen vaccinerades i Sverige som tidigare nämnts mot blåtunga den 8 september. Fyra veckor senare skall djuren åter vaccineras. Två veckor efter den andra vaccinationen dvs. i slutet av oktober har djuren blivit immuna mot sjukdomen. Således har Jordbruksverkets forcerade och påkostade kampanj

Forts fr. sid 1 Sveriges....

tittar på hur en framtida veterinärorganisation ska se ut. Man får hoppas att de sätter sig in i hanteringen av pågående bluetongue-utbrott, och jämför med liknande utbrott i andra länder där det saknas en statlig organisation. SVF vill därför att den ska bli kvar, om än i ändrad form."

Det skall bli intressant att se om man någonsin kommer att erkänna hur grundligt man gjort bort sig.

som på visats kan detta inte bli ett problem av betydelse.

Nästa gång en infektion av större omfattning kan ske är således om det återigen blåser in svidknott från kontinenten. Sannolikheten är störst att detta inträffar under senare delen av sommaren 2009.

Vår uppfattning är att det inte fanns någon vetenskaplig grund för att dra igång en kostsam vaccinationskampanj i september. I stället skulle vaccinationerna utförts på installade djur under våren 2009. Man hade då undvikit att vaccinera tiotusentals djur som kommer att vara slaktade till betes-säsongen 2009 och därmed sparat på de vaccindoser som nu håller på att ta slut. Tillverkaren av vaccinet uppger att de djur som vaccineras under hösten 2008 bör vaccineras en gång till före riskperioden sommaren 2009. Hade djuren vaccinerats enligt vår modell, dvs. vår vintern 2009, hade denna vaccination kunnat inbesparas.

Jordbruksverket uppger nu att man började vaccinera i september för att hinna vaccinera alla djur till kommande säsong. Kände man redan då till hur stor övervaknings- och därmed vaccinationsområdet skulle bli? Jordbruksverket har hittills lyckats mobilisera förvånansvärt få vaccinationsteam och man arbetar fortfarande i de först drabbade områdena.

ViS:s uppfattning är att ansvaret för

tills största skandalen inom svensk veterinärmedicin. Bakomliggande orsaker till den olyckliga utvecklingen måste analyseras och en ny smittskyddsorganisation som innebär tydliga rågångar mellan myndighetsfunktioner och ekonomiska intressen upprättas. Att statliga myndigheter över huvudtaget kan misstänkas agera för egen ekonomisk vinning visar att nuvarande ordning är förkastlig. Jordbruksministern måste se till att Jordbruksverket beställar-utförarroll upphör i enlighet med veterinärutredningens förslag, (SOU 2007:24), och därmed renodla Jordbruksverkets myndighetsroll och ge verket en möjlighet att återupprätta sitt anseende.

tember månad flyger knotten mest omkring utan att suga blod. Det relativt lilla antal som suger blod har p.g.a. väderleken mycket liten chans att leva så länge att det kan föröka viruset och sedan inta ett andra blodmål. Knotten är vid denna tid mest att betrakta som dagsländor, dvs. de flesta kläcks av tillfällig värme under dagen och dör på natten. 2007 inventerade Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, knotten i Sverige och fann då att inga knott sög blod efter mitten av september. I oktober var antalet påträffade knott nästan noll och den 1 november fanns inga knott alls. Ingen knottaktivitet, trots en mild vinter, kunde påvisas varken inomhus eller utomhus fram till de sista dagarna i april 2008.

smitta spreds under september månad eftersom inga djur blev sjuka. Vaccinationerna kunde inte heller ha någon effekt mot årets smitta.

Kan djuren bli sjuka då knotten blir aktiva i maj? Viruset övervintrar inte i knotten men kan övervintra i kroniskt infekterade idisslarhondjurs foster som då dessa föds blir virusbärare. En sådan virusbärare måste då bitas av knott som sedan skall föröka viruset och därefter bita en oinfekterat individ. Av de prover som tagits framgår att ett mycket litet antal djur smittas. Man har hittills hittat ca 55 djur med antikroppar eller virus i blodet. Sannolikheten för det beskrivna scenariot måste därför betraktas som mycket liten eller som noll. Om man inte vaccinerat djuren under hösten kunde smittade individer identifierats och dräktiga smittade hondjur kunde slaktats för att helt eliminera denna smittväg. Nu kan detta inte genomföras då alla vaccinerade djur har antikroppar och således inte kan skiljas från infekterade.

Nästa gång en infektion av större omfattning kan ske är således om det återigen blåser in svidknott från kontinenten. Sannolikheten är störst att detta inträffar under senare delen av sommaren 2009. Veterinärmedicinska åtgärder skall alltid utföras enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Sannolikhetslära och statistik är viktiga redskap för att bedöma riskerna för en epizooti. Vår upp-

SVA:

Dessutom minskar troligen förekomst av eventuella Bluetonguevirus under vintern eftersom detta virus kräver >15° C för att kunna föröka sig.

Svidknott och Blåtunga.

I augusti i år blåste infekterade knott in från Danmark och spreds ut över stora delar av Sverige. Virusmängden som de svenska djuren fick i sig från dessa knott var så liten att sjukdomen inte bröt ut men antikroppar mot sjukdomen bildades därför att virus cirkulerade i blodet på de knottangripna djuren. För att smittan skall spridas vidare från ett smittat djur skall ett knott suga blod från detta. Viruset skall sedan ta sig från knottets tarmkanal och vidare till knottets spottkörtlar där det skall förökas. Knottet skall sedan lägga ägg och återigen bli hungrigt och suga blod igen varvid den då kan smitta ett oinfekterat djur. Det behövs relativt stora virusmängder och stora mängder knott för att sjukdom skall uppstå. I sep-

Det första nötkreaturet vaccinerades i Sverige som tidigare nämnts den 8 september. 4 veckor senare dvs. den omkring den 8 oktober skall djuret åter vaccineras. 2-3 veckor efter den andra vaccinationen dvs. i slutet av oktober blir djuret immunt mot Blåtunga. Det kan alltså konstateras att ingen

fattning är att det inte fanns någon vetenskaplig grund för att dra igång en kostsam vaccinationskampanj i september. I stället skulle vaccinationerna utföras på installerade djur under våren 2009.

**Från SVA:s hemsida:
Inventering svidknott
Vektoraktiviteten åter igång
efter vintern - 2008-06-19**

Den pågående inventeringen av svidknott i Sverige visar att aktiviteten åter är igång efter vintern och den vektorfria perioden är över.

Kunskap har under vinterhalvåret införskaffats rörande våra svenska svidknottsaktivitet inomhus i stallmiljö. Ingen sådan aktivitet har kunnat påvisas fram till slutet av april. Tre av de nio sydligast belägna provområdena uppvisade aktivitet av svidknott inne i stallmiljö under de två sista dagarna i april. Därefter har provtagningar utan fångst noterats fram till slutet av maj på dessa lokaler i samband med sjunkande natterperaturer. Trots mild vinter verkar alltså våra svidknott inte avbryta vinterdvalan i förtid. Fällorna har nu flyttats utomhus och i samband med att dygnstemperaturen ökat har även svidknottsaktiviteten gjort så.

Under 2007 års inventering har ca 50 000 svidknott identifierats. Av dessa utgör ca 93 procent potentiella vektorer för bluetonguevirus. Dominantarten är *Culicoides obsoletus* som anses vara

chiopterus är de övriga arterna vi påträffat som räknas till potentiella vektorer för bluetonguevirus. Fällornas placering i Sverige under 2007 visas i dokument "Placering av svidknottfällor under 2007". Resultatet av inventeringen visas i dokumentet "Totalantal fångade svidknott och andel potentiella vektorer 2007".

2008-02-04

De svidknott som sprider bluetonguevirus fungerar inte som aktiva smittspridare (vektorer) vid temperaturer under 10°C. De fällor som används för övervakning av svidknott i Sverige har, under den så kallade vektorfria perioden, flyttats inomhus för att utvärdera om vektorerna är aktiva inomhus här, men hittills tyder inget på att så skulle vara fallet.

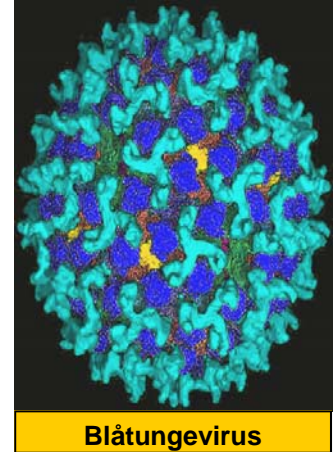
I slutet av 2007 genomfördes en undersökning av tankmjölk från alla mjölkbesättningar i restriktionsområdet i Skåne och inga antikroppar mot bluetonguevirus påvisades.

Inga tecken på spridning i Danmark har rapporterats efter det enstaka fall av sjukdomen som föranledde upprättandet av restriktionsområdet i Skåne.

2007-10-24

I den pågående svidknottsinventeringen finns det en fälla utplacerad inom det område som nu är restriktionsområdet för Blu-

svidknott gör som de danska och övervintrar som larver. Dessutom minskar troligen förekomst av eventuella Bluetonguevirus under vintern eftersom detta virus kräver >15° C för att kunna föröka

Blåtungevirus

sig.

Med utgångspunkt i den kunskap om svidknott vi har idag bedöms risken för vektorburen smitta inom restriktionsområdet, och även i övriga delar av landet, som mycket liten fram till nästkommande vår.

Bakgrund

SVA:s inventering av svidknott visar att de arter som sprider sjukdomen bluetongue hos idisslare i Nordeuropa även finns i södra Sverige. Det är fortfarande okänt om och hur effektivt de kan föra smittan vidare i vårt klimat. Temperatur och fuktighet har avgörande betydelse för virusets utveckling i svidknotten liksom på svidknottens aktivitetsperiod och livslängd.

Under hösten 2006 drabbades Belgien, Nederländerna, Tyskland, Frankrike och Luxemburg av ett mycket stort utbrott av bluetongue, en virusjukdom hos idisslare som sprids med vissa arter av svidknott (*Culicoides*). Detta var första gången sjukdomen påvisades så långt norrut i Europa och även första gången just denna variant, BTV-8, hittades inom EU.

Efter att aktiviteten under vintern var låg bland svidknotten och ingen viruscirkulation kunde påvisas så tog spridningen ny fart under sommaren. Flera hundra nya fall av bluetongue har konstaterats i de drabbade länderna. Nu senast i oktober 2007 upptäcktes ett fall i Danmark.

Kunskapen om vilka svidknottarter som förekommer i Sverige har

Titeln på ett av de större rapporterna, (Sydsvenskan 2008-10-19), om vaccinationskampanjen lyder:

Vaccinarmén!

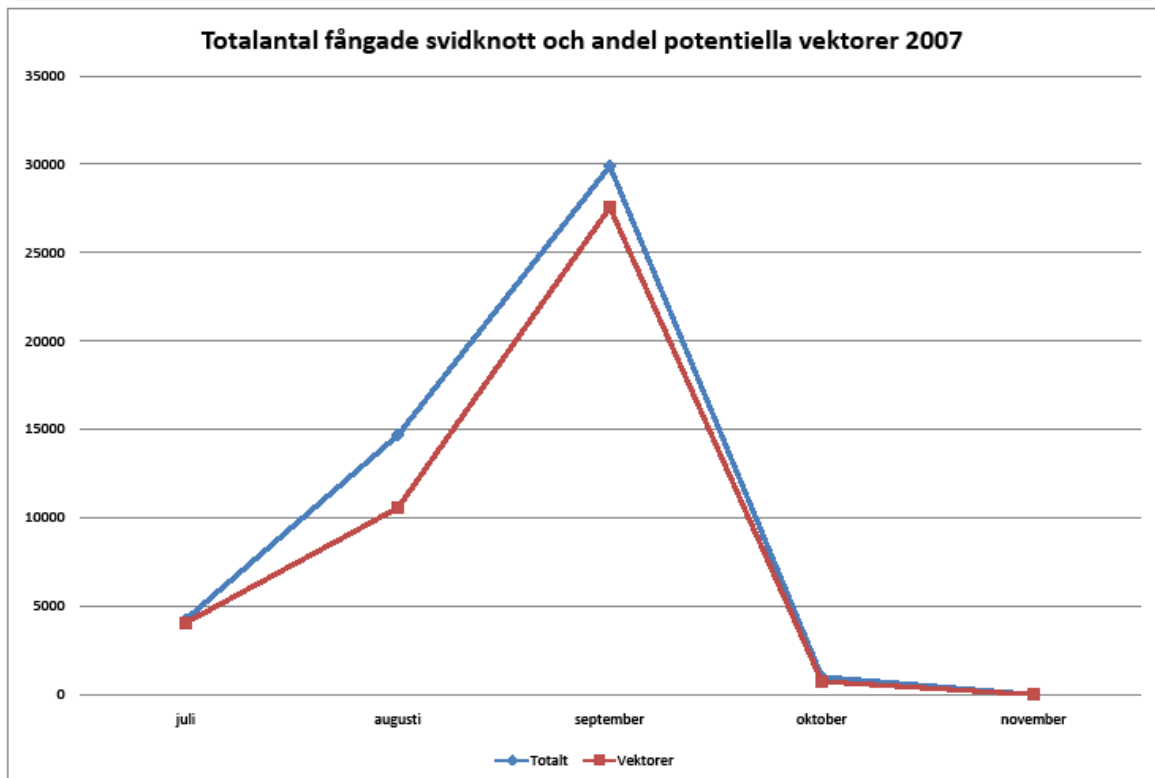

den mest betydelsefulla vektorn, tillsammans med *Culicoides dewulfi*, i det pågående utbrottet i Holland. Preliminära uppgifter tyder på att denna artsammansättning överensstämmer med den i de kringliggande länderna som också drabbats av pågående bluetongueutbrott. *Culicoides pulicaris*, *C. punctatus*, *C. scoticus* och *C.*

tongue i Skåne. Härifrån har antalet vektorer minskat under september och sedan mitten av september har ingen blodfylld individ har påvisats.

Trenden är densamma från nordvästra Skåne samt majoriteten av fällorna utplacerade i landet. Detta tyder på att svidknotten, som förväntat, inte intar blodmål sent på säsongen. Antagandet förutsätter att svenska

SVA:s svidknottsinventering 2007

varit bristfällig. För att få underlag för att bedöma risken för etablering och spridning av bluetongue i Sverige gör SVA, på uppdrag av Jordbruksverket, en inventering av svidknott i de södra delarna av landet. Bluetongue (blåtunga) situationsanalys 26/9 2008

2008-09-26

Sedan första fallet av bluetongue den 6 september i år har det var och varannan dag dykt upp ytterligare smittade djur bland de djur som provtas i restriktionsområdena. Men SVA tror inte på någon snabb spridning nu.

- Om det blir en lång varm höst kan spridningen fortsätta men sannolikt så är aktiviteten hos de smittförande svidknotten redan låg och risken för utbredd smittspridning ganska liten. Det är inte uteslutet att nya infekterade besättningar kan hittas, men sannolikt blev de infekterade ungefär samtidigt som de nu påvisade, säger Marianne Elvander, statsepizootolog, SVA.

Den geografiska utbredningen av bluetongueutbrotten i Sverige hitintills tyder på att det kan vara infekterade svidknott som kommit med vinden och tagit med sig infektionen.

Att utbrotten är begränsade till vissa områden kan bero på en rad samverkande faktorer som mängd av infekterade svidknott, lämplig biotop för dessa att överleva i, gynnsamma temperatur- och fuktighetsförhållanden och naturligtvis att det fanns mottagliga djur i omgivningen.

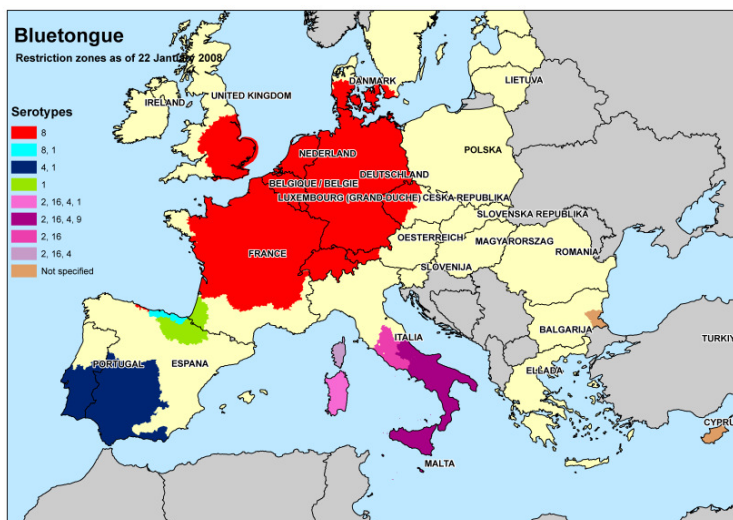
- När sjukdomen kom in i Sverige är svårt att fastställa men det borde vara under senare delen av sommaren, sannolikt i slutet av juli eller augusti. Vi har haft tankmjölksprovtagning som pågått kontinuerligt i södra Sverige sen juli och den övervakningen har inte visat något spår av smittan innan första fallet påvisades i början av september, säger Marianne Elvander.

Utbrotten i Halland visar att smittan varit där ett par veckor då vissa djurgrupper bildat antikroppar medan andra haft en mer nylig smitta och endast var viruspositiva. Djuret i Skåne kan ha smittats samtidigt med fallen i Halland då det även där fanns både antikropp- och viruspositiva djur.

Sammanfattningsvis tycks smittrycket vara lågt och även om nya fall påvisas är chansen god att vaccinationskampanjen lyckas förebygga stora sjukdomsutbrott nästa år.

2008-10-01

De senaste veckornas temperaturer har sannolikt medfört en ökad aktivitet hos svidknotten, vektorerna, med en ökad risk för spridning av

smittan. Men risken för en massiv smittspridning, med ett stort antal kliniska fall, bedöms trots det som liten. De fall som hittills påvisats har haft låga koncentrationer av virus i blodet och detta tillsammans med övriga provresultat och epidemiologiska faktorer gör att SVA fortfarande bedömer att risken för ett allvarligt utbrott av bluetongue nästa år är liten.

Det utökade spärrområdet medför ingen förändring av framtidsprognosen. Den strategiska planen är att vaccinera majoriteten av mottagliga tamdjur innan våren kommer och svidknotten blir aktiva igen. Vaccinationskampanjen syftar till skydda svenska djur mot allvarliga effekter av bluetongue. Vaccin kan aldrig förväntas ge ett hundra procentigt skydd hos alla individer men om tillräckligt många djur vaccineras kommer populationen som helhet att vara skyddad från cirkulation av smittan och därmed allvarliga sjukdomsutbrott. Enstaka djur kan fortfarande infekteras även nästa säsong om det finns virus, mottagliga djur och aktiva svidknott i Sverige.

Viruset övervintrar inte i vektorpopulationen men kan eventuellt kvarstå hos foster där mamman infekterats under dräktigheten. Risken för detta är störst för nötkreatur. Det är inte uteslutet att även andra övervintringsmechanismer finns. Det är därför viktigt att vaccinationskampanjer är så heltäckande som möjligt och fortgår under flera år. Detta gäller alla drabbade EU-länder, annars riskerar smittan att kvarstå och därmed behovet av fortsatt vaccination

ATL - Nyheter Torsdag 2 oktober 2008 Oklart hur vaccinet mot blåtunga verkar

Mer än en halv miljon idisslare i Sverige ska vaccineras mot blåtunga. Problemet är att ingen vet om vaccinet fungerar eller om det medför allvarliga biverkningar.

Bakgrund

Jordbruksverket beräknar att vaccinationskampanjen som genomförs kostar staten runt 100 miljoner kronor fram till mars nästa år. Inräknat är vaccinkostnader samt kostnader för veterinärer, blå stjärnan och hemvårnet. Stefan Hermansson på Jordbruksverkets ekonomiavdelning räknar med att EU betalar högst tio procent av totalkostnaden.

Källa: Jordbruksverket

Fakta

För att få ett läkemedel eller vaccin godkänt gör tillverkaren egna kliniska tester, normalt även fältstudier. När tillverkaren anser sig ha ett tillräckligt underlag som visar effekt och biverkningar kan företaget välja att skicka ansökan om godkännande antingen till läkemedelsmyndigheten i ett enskilt land eller centralt till den europeiska läkemedelsmyndigheten EMEA. EMEA gör inga egna studier men tar in synpunkter från oberoende specialister. Om EMEA tillstyrker gäller godkännandet i Europa.

Källa: Läkemedelsverket

Ingen myndighet har godkänt det vaccin som används mot blåtunga, varken centralt inom EU eller i något enskilt medlemsland.

De enda som säger att vaccinet fungerar är de tillverkande läkemedelsföretagen. Samma företag som nu tjänar miljontals euro på vaccinationskampanjer runt om i Europa.

Att vaccinet över huvud taget får användas i Sverige beror på att Läkemedelsverket utfärdade en så kallad beredskapslicens. Innan dess hade Jordbruksverket bestämt att blåtunga bekämpas bäst genom vaccinering. Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, genomförde då en upphandling och tre företag anmälde intresse. Valet föll på ett vaccin från franska Merial.

Inget alternativ

När ansökan om licens hamnade hos Läkemedelsverket hade myndigheten inte mycket annat att göra än att säga ja.

- Jordbruksverket bedömde att det är angeläget att vi använder det som finns att få tag på. Vi tillstyrkte ansökan mot bakgrund av att det inte finns något alternativ, säger Fredrik Hultén, veterinär på Läkemedelsverket. Ingen vet om vaccinet är effektivt mot blåtunga eller om det har några biverkningar. Merials och de andra företagens vaccin har tagits fram i all hast.

- Jag vet inte om tillverkarnas dokumentation är tillräcklig. Jag kan bara konstatera att det saknas fullständig dokumentation och det har vi sagt i vårt beslut, säger Fredrik Hultén.

Licensen kan dras in

Visar det sig att djurägare rapporterar biverkningar kan Läkemedelsverket dra in licensen. Susanna Sternberg Lewerin är biträdande statsepizootolog på SVA. Hon deltog i upphandlingen av vaccinet. Om det hade funnits ett godkänt vaccin som bevisligen fungerar i fält hade Sverige valt det, oavsett kostnad, berättar hon. Nu fanns det inte och valet föll på Merials vaccin.

Anledningen var att företagets egen dokumentation visade att vaccinet fungerar mot klinisk sjukdom och förhindrar att viruset cirkulerar i kroppen på djuren.

Inga fältförsök

Ingen av de tre tillverkarna har gjort några fältförsök. De studier som har gjorts har ägt rum på tioalet djur i företagets egna laboratorier.

- Nu genomförs en enorm fältstudie i hela EU och det är nu vi får se om vaccinet är effektivt i fält, säger hon och fortsätter:

- Vaccinen har framställts i all hast i ett nödläge. De används i brist på annat kan man säga och i det här läget får man förlita sig på företagen. Det är på Jordbruksverkets och SVA:s ansvar som vi provar det här vaccinet.

Jan Olsson

040-601 64 79

jan.olsson@lrfmedia.lrf.se

Från LRF:S hemsida. Sprids bluetongue direkt från djur till djur?

Nej. För spridning mellan djur krävs svidknott med förmåga att sprida bluetongue.

Sprids bluetongue indirekt med till exempel gödsel, smutsgäsk, kläder, skor, bildäck?

Nej, bluetongue sprids inte med vare sig gödsel, kläder, fordon eller liknande.

Hur sprids bluetongue?

Smittan sprids via cirka 1 mm stora så kallade svidknott (Culicoides på latin). Det är bara svidknottshonorna som sprider smittan eftersom det endast är honorna som suger blod. Svidknottshonan är en såkallad biologisk vektor.

Vad är en biologisk vektor?

Med biologisk vektor menas att smittämnet genomgår en utveckling i den infekterade vektorn (svidknott i detta fall) som är nödvändig för den vidare spridningen.

Är alla svidknott biologiska vektorer för bluetongue?

Det finns flera olika arter av svidknott av vilka endast vissa har förmåga att sprida sjukdomen. Förekomst av vissa arter av svidknott i ett område behöver därför inte betyda att de har förmåga att sprida bluetongue. I södra Europa sprids bluetongue främst av *C. imicola* men vid utbrottet i Centraleuropa sprids smittan av en eller flera andra arter av *Culicoides*. En eller flera av dessa vet vi förekommer i delar av Sverige, bland annat *C. obsoletus*.

Hur kan svidknott sprida bluetongue?

Först måste en svidknottshona suga blod från ett smittat djur med virus i blodet. Därefter måste en vandring av virus ske i knottet från dess tarm via kroppshålan och vidare till spottkörtlarna där själva uppförknigen av virus sker. Först efter uppförknigen

en i spottkörtlarna och då den smittade svidknottshonan suger sitt andra mål blod för säsongen kan ett oinfekterat djur smittas.

Varför kommer utbrotten först på sensommaren, svidknotten är ju aktiva betydligt tidigare?

För att smittspridning ska kunna ske måste en svidknottshona först suga blod från ett infekterat djur med virus i blodet och sedan lägga ägg. Därefter krävs att virus tar sig till och uppförkas i svidknottets spottkörtlar. Om svidknottet därefter suger blod från ett annat mottagligt och oinfekterat djur, och om tillräckligt många svidknott gör det samtidigt, kan en tillräckligt stor dos (infektionsdos) överföras till det nya djuret.

När slutar sjukdomen att uppträda?

Spridningen av bluetongue upphör när temperaturen sjunker och svidknottsaktiviteten upphör. Tidpunkten för när säsongen är över varierar beroende på vilken typ av svidknott som sprider smittan. I fallet med bluetongue typ 8 anges tidpunkten för spridningssäsongens slut utifrån vilka typer av svidknott som fångas, antalet som fångas och hur många av dessa som är blodsugande honor.

Hur övervintrar bluetongue i nordvästra Europa/Sverige?

Ingen vet säkert hur bluetongue-virus överlever vintern på våra breddgrader. Minst tre olika möjligheter finns.

- 1) Virus övervintrar i svidknotten. För detta krävs övervintring av honor som sugit blod från ett djur med virus i blodet.
- 2) Virus övervintrar i blodet hos smittade djur. För detta krävs att uppehållet i svidknottssäsongen inte är längre än 60 dagar.
- 3) Virus övervintrar "dolt" i immunologiska celler hos infekterade djur.

Konkurrensverket och Statskontoret avstyrker Jordbruksverket yttrande om den veterinära organisationen.

I mycket skarpt formulerade remissvar avstyrker Konkurrensverket och Statskontoret Jordbruksverkets yttrande:

"Redovisning av uppdrag att vidare utreda den veterinära organisationen". Man riktar kritik mot verket för att man inte fullgjort det uppdrag man fick av regeringen dvs. att lämna två alternativa förslag, ett som innebär en fullständig privatisering och ett som innehåller en samsamarbetsmodell. Man skriver bl.a.

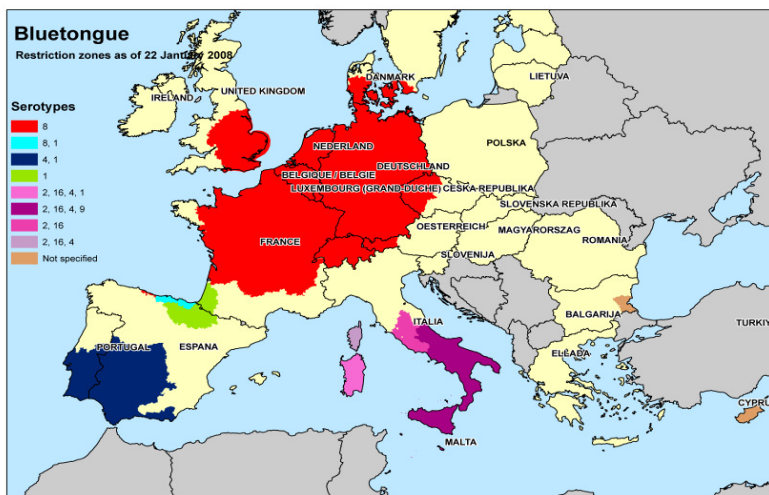
"Statskontoret avstyrker förslaget till organisation med statlig samverkan med privata aktörer. Statskontoret anser i motsats till Jordbruksverket att den statliga distriktsveterinärorganisationen (DVO) bör avvecklas helt. Officiella veterinäruppgifter bör i framtiden skötas av privata aktörer. Den organisation med separering av verksamheter som Jordbruksverket föreslår utgör inte någon lösning på de konkurrensnedrivningsproblem som råder på denna marknad i dag. Jordbruksverkets belysning av svårigheterna med att förena tillsynsverksamhet och kommersiell verksamhet är otillräcklig."

"Marknaden för djursjukvård utmärks av konkurrensproblem och konflikter mellan Jordbruksverkets distriktsveterinärorganisation (DVO) och privata veterinärer. Här saknas viktiga förutsättningar för en fungerande konkurrens och en effektiv resursanvändning till nytta för det allmänna, djurägare eller konsumenter. Detta kan särskilt missgynna de många små företagen inom djursjukvården."

"Regeringens uppdrag till Jordbruksverket att bl.a. överväga den statliga Veterinärutredningens huvudförslag att privatisera DVO:s verksamhet. Men Jordbruksverkets förslag avser främst att man vill införa en ny organisation för myndigheten utifrån en beställar- och utförarmodell och ändrade redovisningsrutiner. Vidare vill Jordbruksverket öka möjligheterna för privata veterinärer att utföra vissa tjänster inom djursjukvården. Dessa förslag har dock inte preciserats med avseende på syfte, omfattning och inriktning. Det är även svårt eller omöjligt att se vilka konkurrensproblem som förslagen kan lösa. Konkurrensverket avstyrker nämnda förslag och anser att dessa inte kan läggas till grund för statsmakternas beslut."

Var finns alla statliga distriktsveterinärer?

Statens jordbruksverk, (SJV), är alla svenska veterinärers tillsynsmyndighet, bl.a. utfärdar och **Forts på sidan 8**

Veterinärer i Sverige

Utges av föreningen
Veterinärer i Sverige, en
fackligt och politiskt obunden
organisation för veterinärer.

Ansvarig utgivare:
ViS
Org.nr 802412-7576

ViS – Ordföranden
c/o leg. vet. Agneta Johnsson
Flackarps skolväg 11
245 61 STAFFANSTORP

Bankgiro: 5591-4436
Postgiro: 39 17 34 - 1

www.veterinarer.se

drar tillbaka veterinärers legitimation. Verket har också det högsta ansvaret för smitt- och djurskydd i landet. SJV driver sedan 1 juli 1995 Sveriges största kommersiella veterinära företag, Distriktsveterinärerna, (DVO), under oligopolliknande förhållanden. Var och en av de 340 anställda veterinärerna subventioneras med ca 300 000 kronor per år av allmänna medel. DVO:s praktik består till minst 80 % av smådjur och sporthästar, den skiljer sig därvidlag inte från privata veterinärers yrkesutövning. Kritik har riktats mot att landets högsta veterinärmyndighet, med

makt att styra enskilda veterinärers yrkesutövning, samtidigt är en aktiv part på den veterinära marknaden.

I den statliga utredningen "Veterinär fältverksamhet i nya former" SOU 2007:24 föreslås en stegvis avveckling av DVO bl.a. för att klargöra SJV:s myndighetsroll och för att skapa likvärdiga konkurrensvillkor mellan veterinärer.

Stark kritik riktades mot utredningens privatiseringsförslag från bl.a. SJV, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, (SVA), Lantbrukarnas Riksförbund, (LRF), och ett antal länsstyrelser. Kritikernas starkaste argument var att smittskyddet inte fick äventyras, vilket innebär att Sverige som enda land i Europa anses behöva flera hundra anställda veterinärer i en helstatlig smittskyddsorganisation. Som jämförelse kan nämnas att i det djurtäta jordbrukslandet Danmark klarar 24, för uppgiften deltidanställda officiella veterinärer, denna uppgift.

Jordbruksverket har i sitt remissvar framhållit att 150 tillgängliga veterinärer krävs för att få tillräcklig uthållighet vid en epizootibekämpning.

Den 6 september detta år konstaterades "Bluetounge"-smitta på en gård i Halland och den 8 september drog vaccinationskampanjen igång under ledning av DVO:s verksamhetschef Vaccinationscentraler öppnades, assisterande personal i form av hemvård och Blå stjärnor rekryterades. För nu skulle det vaccinerats!!!

Första veckans resultat med 3000 vaccinerade djur verkade magert,

men nog skulle det gå bättre smitta under kommande som framöver när DVO formerat sina mar.

omfattande styrkor. Emellertid SJV:s **spektakulära och overbörjade** DVO:s ledning redan **tenskapliga** agerande i samunder den första kampanjveckan band med "blätungelarmet" vädja till Sveriges alla veterinärer måste väcka betänkligheter hos att "hjälpa till".

både ansvariga politiker och Till dags dato har man 40 vaccinationsteam igång i ett läge då gällt svinpest eller mul- och alla nötkreatur söder om en linje klövsjuka funnes inget utrymme Linköping – Mariestad inkluderat vädjanden och massmediala Öland ska vaccineras minst 2 ggr utvecklingar, tvärtom kan varje före betessläppning våren 2009. timme vara avgörande för om Av de 40 veterinärer som leder lantbruksnäringen ska besparas var sitt vaccinationsteam har en katastrof eller inte. Då krävs ungefär hälften en annan arbets- samtränad personal, där alla vet givare än Jordbruksverket. Så- sin roll, under kompetent och des bidrar smittskyddsorganisa- handfast ledning och att man tar tionen med ungefär 20 veterinä- snabba och korrekta beslut.

rer vid bekämpandet av den epi- Ingenting i SJV:s pågående zootiklassade "Blätungan", dvs. "lätsaskrig" mot en beskedlig 320 statliga distriktsveterinärer motståndare som sen länge gör någonting annat under tiden. proklamerat "eld upphör" tyder Trots det omfattande arbete man på att de kvalitéterna finns i den har framför sig arbetar teamen nuvarande smittskyddsorganisa- fortfarande med den första vacci- tionen. **Detta måste få konsek- nationen i de tidigast drabbade kvenser för den framtida or- ganisationen av den veterinä- delarna av södra Sverige.**

Frågan man ställer sig är natur- **ra fältverksamheten och ligtvis: Vad gör smittskyddsorga- smittskyddet i Sverige.**

Skulle inte den Svaret på frågan som ställs i vara Sveriges överlägsna resurs rubriken är alltså att statens vid epizootiutbrott? Redo att distriktsveterinärer finns kvar ställa upp i stort antal när smittan hemma på sina stationeringsor- kom! Om varje anställd veterinär ter och sköter häst- och små- i DVO tog ansvar för att vaccine- djurspraktiker som vanligt mera 20 nötbosättningar före 1 april dan kampen mot blätungan nästa år, en inte alltför betungan- fortsätter i landets södra tredjed- de arbetsuppgift, skulle 6800 del.

gårdar kunna vara vaccinerade inför en eventuell ny blätunge- **Örjan Ljungvall**

En fortsatt
härlig höst
tillönskas alla
läsare!

ViS:s styrelse. Adresser och e-post.

Ordförande: Agneta Johnsson, Flackarps Skolväg 11, 245 61 FLACKARP, 046-127239(F), flackarp@dataphone.se
Vice ordf: Madeleine Björk, Byagt 27, 291 73 ÖNNESTAD, 044-76904(A), madeleine.b@delta.telenordia.se
Sekreterare: Lars-Håkan Håkansson, Nillas väg 30 B, 523 39 ULRICEHAMN, lhs_vetab@telia.com
Kassör: Mikael Fälth, Nygatan 21, 341 35 LJUNGBY, 0372-83900(A), 0372-83904(F), mikael.falth@veterinarfalth.se
Ledamot: Per Josefsson, Norragård Vesslarp, 280 64 GLIMÅKRA, pellevet@vesslarp.nu

Kolla in vår
nya hemsida!